

Nr 29

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående slaktdjursavgifter, m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 18 november 1966 dagtecknad proposition, nr 161, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att dels medge att de jämkningar vidtas i gällande bestämmelser för prisregleringen på nötkött som behövs för att försöksvis genomföra i propositionen angiven försäljning av nötkött, dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta ändringar i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift m. m. i överensstämmelse med vad som angetts i propositionen.

Statens jordbruksnämnd har — efter framställning av jordbrukets förhandlingsdelegation och efter hörande av nämndens konsumentdelegation — föreslagit, att slaktdjursavgiften får utgöra för nötkreatur, som slaktade väger minst 150 kg, 120 kr. samt för nötkreatur med lägre vikt 70 kr. och för svin 50 kr.

Departementschefen har efter redogörelse för de olika framställningarna anfört följande.

»Av de prognoser, som omnämnts i det föregående, framgår att med utgångspunkt från nu kända statistiska uppgifter under innevarande regleringsår beräknas uppkomma ett exportöverskott av något mer än 23 milj. kg nötkött och något mer än 39 milj. kg fläsk. De kostnader, som till följd av att den inhemska prisnivån avsevärt överstiger den som råder på världsmarknaden uppkommer vid export av dessa kvantiteter kött och fläsk, beräknas till i runt tal 93 milj. kr. för kött och 123 milj. kr. för fläsk. Enligt vad jag inhämtat beräknas de genomsnittliga exportkostnaderna till 3:60 kr. per kg för kött och 3:10 kr. per kg för fläsk. Som jämförelse kan nämnas att det inhemska partiförsäljningspriset för nötkött, vilket ligger relativt nära den nedre prisgränsen, f. n. är 6:18 kr. för kg. Motsvarande pris för fläsk, vilket däremot ligger relativt nära den övre prisgränsen, är 5:91 kr. för kg.

Exportkostnaderna samt vissa andra kostnader för prisregleringen på kött och fläsk bestrids av Svensk Kötthandel, ekonomisk förening. De finansieras genom att föreningen tillförs intäkterna av slaktdjursavgifterna samt vissa införselavgifter. Av den prognos, som upprättats för föreningens

ekonomi under innevarande regleringsår, framgår att slaktdjursavgifterna för svin väntas ungefärligen täcka exportkostnaderna för fläsköverskottet under det att intäkterna av slaktdjursavgifterna för nötkreatur inte räcker till för att täcka kostnaderna för export av överskottet på kött. Under beaktande av övriga kostnader för föreningen och den tilldelning av införselavgiftsmedel för köttvaror, som föreningen normalt kan påräkna inom den s. k. normalramen för införselavgiftsmedel som får disponeras för regleringsändamål, har i prognosen räknats med ett mycket betydande underskott i föreningens verksamhet.

Av det anförda framgår enligt min mening att överskottsproduktionen av nötkött och fläsk utgör en betydande belastning för det svenska jordbruket. Både ur producenternas synpunkt och ur samhällets synpunkt anser jag att det är angeläget att förlustbringande överproduktion kan undvikas. Jag återkommer till dessa spörsmål vid anmälan av mina förslag i anledning av 1960 års jordbruksutrednings betänkande om den framtida jordbrukspolitik.

Enligt min mening kan knappast med säkerhet nu avgöras hur stort överskott av nötkött som uppkommer fram till den 1 september 1967. Det kan dock antas att produktionen ej oväsentligt kommer att överstiga den normala konsumtionen. Av vad jordbruksnämnden uttalar framgår emellertid att konsumtionen av nötkött i Sverige är låg i förhållande till andra länder med jämförlig standard och att avsättningen under vissa förutsättningar skulle kunna ökas. Nämnden berör därvid bl. a. frågan om att i likhet med vad som skett i fråga om smör tillgripa ett realisationsförfarande beträffande nötkött. Nämndens konsumentdelegation förordar sådan åtgärd. Jag anser att de uppslag, som jordbruksnämnden och konsumentdelegationen framför, såvitt möjligt bör praktiskt prövas. Om viss del av överskottet på nötkött till nedsatt pris kan avsättas inom landet, är detta givetvis fördelaktigt ur konsumentsynpunkt. För jordbrukets del synes möjligen, såsom jordbruksnämnden uttalar, kunna uppstå olägenheter genom minskad avsättning av fläsk. Huruvida detta skulle bli fallet i en omfattning som är av betydelse torde dock knappast med säkerhet kunna fastställas i förväg. Med hänsyn till det anförda avser jag att senare denna dag föreslå Kungl. Maj:t att uppdra åt jordbruksnämnden att skyndsamt närmare undersöka det lämpliga tillvägagångssättet för att sälja vissa kvantiteter av nötköttsöverskottet till nedsatt pris inom landet. Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd bör äga vidta de jämkningar i gällande bestämmelser för prisregleringen på nötkött som behövs för att under innevarande regleringsår försöksvis genomföra sådan försäljning av nötkött. Kostnaderna härför bör täckas genom att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande tas i anspråk medel som för prisregleringsändamål tillförs föreningen Svensk Kötthandel.

I fråga om föreningen Svensk Kötthandels ekonomi anser jag i likhet

med statens jordbruksnämnd, nämndens konsumentdelegation och jordbrukets förhandlingsdelegation att föreningen bör tillföras ytterligare medel för att täcka kostnaderna för verksamheten under innevarande regleringsår. Vad förhandlingsdelegationen hävdar rörande orsakssammanhanget mellan förslagen i det förut nämnda, av 1960 års jordbruksutredning framlagda betänkandet och den ökade koslakten kan enligt min mening inte leda till att man bör frångå den gällande principen att föreningens verksamhet skall finansieras genom införselavgiftsmedel, som får användas för regleringsändamål, och genom avgifter på produktionen. Jag delar med hänsyn härtill konsumentdelegationens uppfattning att införselavgiftsmedel, som influtit utöver den förut nämnda normalramen, ej bör tillföras föreningen. Däremot har jag ej något att erinra mot att, såsom jordbruksnämnden uttalar sig för, införselavgiftsmedel som nämnden äger disponera för regleringsändamål på jordbrukets område i ökad omfattning tillförs föreningen. Enligt vad jag inhämtat kan föreningen av dylika medel komma att tillföras ytterligare inemot 40 milj. kr.

Såsom jordbruksnämnden funnit är det därjämte nödvändigt att öka intäkterna av slaktdjursavgifter. Eftersom underskottet av dessa intäkter i allt väsentligt hänför sig till slaktdjursavgifterna för nötkreatur, är det enligt min mening i första hand dessa avgifter som bör höjas. Härför talar också att den fortgående specialiseringen inom jordbruksproduktionen lett till att produktion av nötkött och fläsk ej längre i samma utsträckning som tidigare bedrivs av samma företagare. Enligt min mening föreligger därför inte f. n. tillräckliga skäl för att höja det nu gällande högsta beloppet för slaktdjursavgift för svin. Jag anser mig mot denna bakgrund böra föreslå att de avgifter, som enligt förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift m. m. högst får uttas för nötkreatur, höjs till 140 kr. för djur som efter nedslaktning väger minst 150 kg och till samma belopp för levande djur som vid utförsel väger minst 300 kg. För djur med lägre vikt bör maximiavgiften höjas till 80 kr. Jag vill dock anmäla att jag — om riksdagen bifaller vad jag förordat — ej avser att föreslå Kungl. Maj:t att bemyndiga jordbruksnämnden att höja angivna avgifter över 120 resp. 70 kr. förrän ytterligare erfarenheter vunnits rörande produktionsutvecklingen i fråga om nötkött. Kungl. Maj:t bör inhämta riksdagens bemyndigande att vidta de ändringar i nyss nämnda förordning som behövs för att genomföra mina förslag.»

I samband härmed har utskottet behandlat två i anledning av propositionen nr 161 väckta motioner, nämligen I: 809 av herr *Carl Eskilsson m. fl.* och II: 984 av herr *Jonasson m. fl.*, i vilka likalydande motioner hemställts, att riksdagen måtte

1) medge att av införselavgiftsmedel, som influtit utöver normalramen under regleringsåret 1965/66 och tidigare år, ett belopp av 25 000 000 kro-

nor tillföres föreningen Svensk Kötthandel att disponeras i enlighet med vad ovan förordats till täckande av de förluster, som den extraordinära utslaktningen av kor under innevarande regleringsår åsamkar föreningen och jordbruket, samt

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna slaktdjursavgiftens maximibelopp till vid slakt, räknat för hel kropp, för nötkreatur, som efter nedslaktningen väger minst 150 kilogram, 120 kronor, för nötkreatur med lägre vikt 70 kronor och för svin 50 kronor, samt vid utförsel av levande djur för nötkreatur, som väger minst 300 kilogram, 120 kronor, för nötkreatur med lägre vikt 70 kronor och för svin 50 kronor.

Beträffande det närmare innehållet i motionerna får utskottet hänvisa till motionen II: 984.

Utskottet. Som framgår av den föregående redogörelsen beräknas ett betydande överskott på nötkött uppkomma under innevarande regleringsår. En i propositionen redovisad prognos rörande föreningen Svensk Kötthandels ekonomi under sagda tid visar att den uppkomna situationen kan förväntas leda till ett mycket betydande underskott i föreningens verksamhet. I syfte att nedbringa exportförlusterna bör enligt departementschefens mening prövas möjligheterna att försöksvis avsätta en viss del av nötköttsöverskottet till nedsatt pris inom landet.

Föreningen Svensk Kötthandel bör enligt departementschefens mening tillföras ytterligare medel för att täcka kostnaderna för verksamheten under innevarande regleringsår. Detta föreslås ske på så sätt att införselavgiftsmedel som statens jordbruksnämnd äger disponera för regleringsändamål på jordbrukets område i ökad omfattning tillföres föreningen. De medel, som här avses, är dels vissa införselavgiftsmedel för fodermedel för regleringsåret, dels vissa införselavgiftsmedel inom den av riksdagen fastställda normalramen av 160 milj. kr. I anledning härav beräknas föreningen erhålla ett inkomstillskott av inemot 40 milj. kr. Härutöver finner departementschefen det emellertid nödvändigt att öka föreningens intäkter av slaktdjursavgifter och föreslår därför att de avgifter, som enligt förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) ang. slaktdjursavgift m. m. högst får uttas för nötkreatur, höjs från 80 till 140 kr. för djur som efter nedslaktning väger minst 150 kg. Samma höjning föreslås beträffande avgifter för levande djur som vid utförsel väger minst 300 kg. För djur med lägre vikt förordas att maximiavgiften höjs från 40 till 80 kr. Enligt departementschefen är dock avsikten att angivna avgifter ej skall höjas över 120 resp. 70 kr. förrän ytterligare erfarenheter vunnits rörande produktionsutvecklingen i fråga om nötkött.

I den uppkomna situationen på nötköttsmarknaden finner utskottet starka skäl tala för att möjligheterna undersöks att avsätta åtminstone en del av de fryslagrade överskotten av nötkött på den svenska marknaden. Vad departementschefen härvidlag förordat kan utskottet därför ansluta sig till.

Likaså anser utskottet att åtgärder bör vidtas i syfte att tillgodose föreningen Svensk Kött Handels behov av inkomstförstärkning under innevarande regleringsår. Utskottet kan dock inte helt ansluta sig till departementschefens uppfattning om hur detta bör ske. Det underskott, som väntas uppstå i föreningens verksamhet, betingas till mycket stor del av den kraftiga utslaktning av kor, som f. n. äger rum. Den främsta orsaken till denna utslaktning utgör otvivelaktigt de starka farhågorna för en försämrad ekonomi för mjölkproduktionen i framtiden. Dessa farhågor är med stor säkerhet till väsentlig del grundade på de förslag till ändrade principer för mjölkprissättningen, som framlagts av 1960 års jordbruksutredning. Med hänsyn härtill bör de exportförluster, som föranleds av den nuvarande överskottssituationen, i huvudsak täckas med andra medel än slaktdjursavgifter. Om den i det föregående förordade köttrealisationen kommer till stånd och visar sig medföra inkomstminskningar för jordbruket, bör även dessa kompenseras genom särskilda medel. För det extraordinära syfte, som det här är fråga om, finner utskottet lämpligt, att utöver de införselavgiftsmedel, som enligt propositionen skall tillföras föreningen Svensk Kött Handel, 25 milj. kr. av införselavgiftsmedel, som influtit utöver normalramen under regleringsåret 1965/66 och tidigare år, ställs till föreningens disposition. Utskottet ansluter sig sålunda härvid till ett i motionerna I: 809 och II: 984 framlagt förslag.

En höjning av maximibeloppen för slaktdjursavgifterna är även enligt utskottets uppfattning nödvändig. Den nuvarande utslaktningssituationen får emellertid enligt utskottets mening anses vara en extraordinär företeelse. Det nu föreliggande överskottet av nötkött är enligt jordbruksutredningens bedömning av temporär karaktär. Relativt snabbt kan situationen vara förändrad så att brist på kött uppstår. Med hänsyn härtill och till vad utskottet i det föregående förordat beträffande disposition av särskilda medel, torde det icke vara erforderligt att höja maximibeloppen för avgifterna för nötkreatur fullt så mycket som departementschefen föreslagit. Utskottet vill här erinra om att riksdagen så sent som under sistlidna vårsession fattade beslut om att medge höjning av slaktdjursavgiftens maximibelopp från 60 till 80 kr. Utskottet vill för sin del, med biträdande av vad i motionerna I: 809 och II: 984 härutinnan förordats, föreslå att riksdagens bemyndigande till Kungl. Maj:t ges en sådan utformning, att slaktdjursavgift för nötkreatur kan få uttas med högst 120 kr. för djur, som efter nedslaktning väger minst 150 kg, och med samma belopp för levande djur, som vid utförsel väger minst 300 kg samt med 70 kr. för djur med lägre vikt. Med hänsyn till riskerna för en viss ökning av exportförlusterna även vad beträffar fläsket vill utskottet vidare tillstyrka ett i förenämnda motioner framfört förslag att maximibeloppet för slaktdjursavgift för svin samtidigt höjs till 50 kr.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen må

a) medge att de jämkningar vidtas i gällande bestämmelser för prisregleringen på nötkött som behövs för att försöksvis genomföra i det föregående angiven försäljning av nötkött,

b) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 809 och II: 984, såvitt nu är i fråga, godkänna de förslag som framlagts i det föregående rörande dispositionen av vissa införselavgiftsmedel,

c) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 809 och II: 984, såvitt de ej behandlats i det föregående, bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta ändringar i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift m. m. i överensstämmelse med vad som angetts i det föregående.

Stockholm den 8 december 1966

På jordbruksutskottets vägnar:

ERIC MOSSBERGER

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Mossberger, Carl Eskilsson, Hedström, Augustsson, Gunnar Pettersson, Isacson*, Manne Olsson, fru Lundblad, herrar Skårman och Axel Kristiansson;

från andra kammaren: fru Lindskog, herrar Eliasson i Moholm, Nilsson i Lönsboda, Jonasson, Lundmark, Trana*, Eskilsson i Likenäs, Johansson i Simrishamn, Berndtsson och Sundkvist.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Mossberger, Hedström, Augustsson, Manne Olsson, fru Lundblad, fru Lindskog, herrar Lundmark, Trana, Eskilsson i Likenäs och Johansson i Simrishamn, vilka ansett

dels att fjärde och femte styckena i utskottets utlåtande, vilka börjar på s. 5 med orden »Likaså anser» och slutar med orden »höjs till 50 kr.» bort ha följande lydelse:

»Likaså vill utskottet tillstyrka vad i propositionen föreslagits i syfte att tillgodose föreningen Svensk Kött Handels behov av inkomstförstärkning under innevarande regleringsår. Detta innebär bl. a. att utskottet delar departementschefens uppfattning, att föreningen bör tillföras medel härrö-

rande från införselavgifter på fodermedel och från avgifter inom normalramen. I motionerna I: 809 och II: 984 hävdas att den främsta orsaken till den stora utslaktningen av kor otvivelaktigt utgör farhågor för försämrade ekonomi för mjölkproduktionen i framtiden, vilka farhågor med all säkerhet till mycket väsentlig del är grundade på det förslag om ändrade principer för mjölkprissättningen som framlagts av 1960 års jordbruksutredning. Utskottet finner för sin del att nyssnämnda obestyrkta påståenden rimligen inte kan utgöra motiv för att, såsom yrkats i motionerna, tillföra föreningen Svensk Kötthandel införselavgiftsmedel utöver normalramen. Utskottet, som vill erinra om att dessa införselavgiftsmedel är statliga medel, anser sålunda att motionerna I: 809 och II: 984 bör lämnas utan åtgärd i vad de avser nyss angivna yrkande.

Utskottets ställningstagande innebär vidare att utskottet funnit departementschefens förslag i vad de avser höjning av slaktdjursavgifterna för nötkreatur väl grundade. Att såsom i motionerna I: 809 och II: 984 förordats endast medge höjning av maximibeloppet till 120 kr. för storboskap och till 70 kr. för mindre djur skulle enligt utskottets mening ej vara ägnat att ge Kungl. Maj:t den rörelsefrihet som situationen kräver. Motionerna avstyrks således även i denna del liksom också i vad de gäller en ifrågasatt höjning av det högsta beloppet för slaktdjursavgift för svin.»

dels att utskottets hemställan under b) och c) bort ha följande lydelse:

- »b) lämna utan åtgärd motionerna I: 809 och II: 984, såvitt de avser dispositionen av vissa införselavgiftsmedel,
- c) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 809 och II: 984, såvitt de ej ha behandlats i det föregående, bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta ändringar i förordningen den 3 juni 1955 (nr 284) angående slaktdjursavgift m. m. i överensstämmelse med vad som angetts i det föregående.»